

Justiitsministeeriumi era- ja avaliku õiguse ning õigusloomealaste teadustööde konkurs 2013/2014

2013/2014. aasta teadustööde konkursi eesmärk on edendada era- ja avaliku õiguse ning õigusloomealast teadus- ja arendustegevust ning teadusasutuste ja praktikute koostööd, innustada üliõpilasi ja teadlasi uurima era- ja avaliku õiguse ning õigusloomega seotud teemasid. Samuti tahetakse tunnustada silmapaistvaid tulemusi saavutanud autoreid.

Konkursile võib esitada ainult alljärgnevatel teemadel tehtud era- ja avaliku õiguse või õigusloomealaseid teadustöid (doktori-, magistri-, bakalaureuse- ja diplomitöö) või spetsiaalselt konkursi jaoks kirjutatud töid:

Avalik õigus

1. Avaliku teenistuse rollist tänapäevase Eesti ühiskonnas (avaliku teenistuse ajalugu ja kujunemine, avaliku teenistuse teoreetilised alused, avaliku teenistuse eristamine töösuhetest, OECD Eesti avaliku teenistusest, avaliku teenistuse praktiline roll tänapäevases Eestis, avaliku teenistuse üldosa, avaliku teenistuse eriosa)
2. Avalik kord ja korra kaitse (avaliku teenistuse teoreetilised alused, avaliku korra mõiste Euroopa Liidu õiguses, avaliku korra mõiste välisriikides, avaliku korra mõiste senises Eesti õiguses, avaliku korra mõiste eristamine korra kaitseõiguses ja karistusõiguses, avaliku korra mõiste korra kaitsealases)
3. Jälitustegevuse esinemine avaliku võimu teostamisel (jälitustegevuse olemus, sisu ning eristamine muudest riiklikest eraellu sekkuvatest meetmetest, jälitustegevuse õiguslikud alused, jälitustegevus kriminaalmenetluses)
4. Jälitustegevus korra kaitseõiguses ehk teabehankelised meetmed korra kaitsealases ohutõrjemenetluses (analüüsile tuginedes tuleb anda hinnang järgmistele küsimustele: täitevvõimu organite teabehankelised meetmed korra kaitsealases ohutõrjemenetluses; järelevalve täitevvõimu organite ohutõrjeks kohaldavate teabehankeliste meetmete õigus- ja eesmärgipärasuse üle)
5. Teabehankeline tegevus väljaspool korra kaitsealast menetlust ehk põhiseadusliku korra kaitse regulatsioon (analüüsile tuginedes tuleb anda hinnang järgmistele aspektidele: täitevvõimu organite teabehankelised meetmed põhiseadusliku korra kaitse menetluses, sh ohtude suhtes, mis lähtuvad riigi seest või väljastpoolt; järelevalve täitevvõimu organite teabehankeliste meetmete kohaldamise üle)
6. Julgeolekukontroll
7. Taustakontrolli regulatsioon (analüüsile tuginedes tuleb hinnang anda järgmistele küsimustele: täitevvõimu organite meetmed füüsiliste isikute tausta kontrollimiseks riigisaladusele juurdepääsuõiguse andmiseks või muudel eesmärkidel; järelevalve täitevvõimu organite taustakontrolli meetmete kohaldamise üle)
8. Haldusmenetlus (haldusmenetluse õiguse arengusuunad ja põhivalikud Eestis, haldusmenetluse õiguse arengusuunad ja põhivalikud Euroopas, haldusmenetluse seaduse tugevad ja nõrgad küljed)
9. Halduskorralduse üldosa (halduskorralduse tähendusest Eesti haldusõiguses, riigiaparaadi tõhusa toimimise tagamiseks tuleks järgida nii Eestis kujunenud olukorda haldusorganisatsioonis ja valitsuses, kaaluda välisriikides loodud mehhanismide ja struktuuri toimimist Eestis ning järgida OECD 2011.

- aastal valminud raportis toodud soovitusi haldusesisese ja haldusevälise parema koostöö võimaldamiseks läbi vertikaalsete ja horisontaalsete koostöömehhanismide)
10. Halduskorralduse reform ja haldusõiguse reform
 11. Vabariigi Valitsuse korraldus (vaja on anda hinnang osas, mis puudutab ministeeriumide vahelist koostööd, mh tuleb leida alused, kuidas on võimalik ühel ministril täita selliseid ülesandeid, nõ juhtida tõhusalt projekte, mis ei piirdu üksnes konkreetse ministeeriumi haldusala küsimustega, vaid on relevantset riigi tervikliku ja üldise arengu aspektist, nt riigirahandus, avalik teenistus, muud valdkonnaülesed projektid nagu nt keskkonnakaitse ja sotsiaalsed küsimused jne). Kaaluda tuleb välisriikide näitel alternatiivseid lahendusi (nt teatud üksikküsimustes mitme ministri allumine ühele ministrile, peaministri juhtimisvolituste suurendamine jm. Siinkohal on oluliseks väljakutseks see, kuidas väljuda Eesti riigivalitsemises rangelt ühe asutuse põhiseis projektijuhtimise mudelist.)
 12. Kohaliku omavalitsuse õiguse korrastamine (mh kohaliku elu küsimuste eristamine riigielu küsimustest)
 13. Erastamine ja avaliku sektori poolt lähtuv majanduskonkurent
 14. Eesti riigivastutuse õiguse arengusuunad ja põhivalikud (kitsaskohad ja arengusuunad, riigivastutus haldusmenetluses, riigivastutus süüteomenetluses, riigivastutus tsiviilkohtumenetluses, riigivastutus täitemenetluses, õigusemõistmisel tekitatud kahju hüvitamine, õigustloova aktiga tekitatud kahju hüvitamine, riigipoolsete nõuete iseseisva reguleerimise vajadus)
 15. Riigi ja isiku vastutus korra- ja isikukaitse (kas ja millal on riik kohustatud hüvitama isikule kulutused, mis tekkisid ohu tõrjumiseks meetmete kohaldamisel, kui selliste meetmete kohaldamine on juhtumil üldiseid asjaolusid arvestades isiku talumiskohustuse piire ületav)
 16. Halduskohtumenetlus
 17. Määrusandlus (määruste eesmärk ja mõte Eesti õiguskorras, määrusvolituste ettenägemine seaduses, määrusandluse piirid, määruste vaidlustatavus, sh üld- ja üksikakti piiritlemise problemaatika)
 18. Isikuandmete kaitse õiguse üldised alused (arengusuunad Euroopa Liidus, arengusuunad Eestis, kehtiva isikuandmete kaitse seaduse tugevad ja nõrgad küljed)
 19. Isikuandmete kaitse regulatsiooni probleemid erinevates eluvaldkondades (sh näiteks sotsiaalõiguses, elektroonilise side, kindlustuse tööõiguse, kindlustuse, panganduse ning kriminaalmenetluse valdkonnas)
 20. Rahvusvahelistes lepingutes sisalduvad isikuandmete töötlemise sätted
 21. Avaliku teabe õigus (teabe avalikustamise üldised alused ja korraldus, sh näiteks andmekogudes leiduva info taaskasutamine)
 22. Riigisaladuse regulatsioon (salastatuse alused ja korraldus)
 23. Demokraatia ja valimised (demokraatia arendamise sihtasutuste regulatsiooni loomine, sh vajadus, sisu ja ulatus; valimise langetamine, sh vajadus, sisu ja ulatus; valimisõiguse muud probleemid, sh näiteks kodifitseerimise vajadus, parlamentaarse kontrolli regulatsioon (eeskätt kaasatus Euroopa Liidu asjades))
 24. Erakonnaõigus (rahastamine ja selle järelevalve)
 25. Majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses majandustegevuse keelamist puudutav regulatsioon
 26. Euroopa Liidu õiguse mõju Eesti põhiseadusele, Eesti osalemine Euroopa Liidu õigusloomes ja selle ülevõtmise alused ja korraldus, Eesti osalemine Euroopa Liidu kohtuasjade menetlemisel, sh alused ja korraldus
 27. Rahvusvaheline õigus (Eesti rahvusvahelistes lepingutes osalemise alused)

Eraõigus

28. Uue perekonnaseaduse rakendusprobleemid (eestkostetava varaga tehingute tegemise regulatsiooni võrdlevõiguslik analüüs; hooldusõiguse muutmise võrdlevõiguslik analüüs; eestkostete menetluse ja selle järelevalve probleemid kohtumenetluses; abieluvara režiimide erisused ja probleemid)
29. Banco Espanol kaasuse (14. juuni 2012. aasta otsuse Euroopa Kohtu kohtuasjas C-618/10) mõju Eesti maksekäsumenetlusele
30. Võrdlevõiguslik uuring juriidilise isiku juhatuse liikme kohustusest kanda pankrotimenetlusega seonduvad kulud

31. Õiguslikud probleemid, mis on seotud osanike nimekirja pidamisega osaihingu juhatuse poolt, võimalikud lahendused
32. Mootorsõiduki kui suurema ohuallika tekitatud kahju hüvitamise regulatsiooni - õiguslikud probleemid ja võimalikud lahendused Riigikohtu lahendite valguses, võrdlev õiguslik analüüs teiste riikidega
33. Menetluskulude summaline kindlaksmääramise menetlus (maakohtute kohtupraktika analüüs, mis keskendub menetlusele kulunud aja ning menetlus venimise põhjuste väljaselgitamisele; võrdluse aluseks vähemalt kaks erinevat maakohust, kus menetlus toimub erinevalt (kohtunikud v kohtuniku abid))

Õigusloome

34. Seadustes sisalduvate volitusnormide ja nende alusel antud määruste kvaliteedianalüüs (volitusnormidega seonduvalt – kas ja mis osas on meie tänased kehtivad määrused antud volitusnormide piires ja on põhiseaduspärased; kas liiga palju kiputakse seaduse tasandil reguleerima ja millised on teemaderingid, mida ei tohiks kindlasti määruse tasandile delegeerida, kuid mida on tehtud ja mille kohta on meil kehtivast õigusest mitmeid näiteid; kas on mingeid trende vms?)
35. Euroopa Liidu direktiivide ülevõtmise praktika analüüs. Kas Euroopa Liidu õigust kohandatakse Eesti õigusesse ülevõtmisel või võetakse seda otse üle?
36. Euroopa Liidu määruste rakendamine ja suhestumine riigisisese õigusega
37. Eesti seaduste analüüs terminikasutuse, sh õigusterminoloogia aspektist, probleemid ja nende võimalikud lahendused
38. Euroopa Liidu õigusaktide tõlkes kasutatavad terminid ja nende tähendus ning kattuvus Eesti õiguse terminitega (õigusterminoloogia – seos õiguskeelega ja selle kvaliteediga; terminoloogia ebahühtlusest valdkondades, terminiloome põhimõtted õigusloomes ja probleemid kiiresti arenevates valdkondades, nt arvutitemaailm ja digitaliseerumine, mis kajastub ka õiguskeeles)
39. Õigusteadlikkus ja seaduskuulekus. Milliste vahenditega suurendada õigusteadlikkust ja kuidas seda mõõta?
40. Põhjuslikkuse määratlemine õigusaktide mõjude analüüsis – praktika ja võimalused (mõjude analüüs – analüüsida kas mõne teise riigi konkreetse näite põhjal või mõne riigi süsteemi põhjal seda, kuidas toimub mõjude väljaselgitamine (põhjus-tagajärg suhte tuvastamine), milliseid meetodeid on praktikas rakendatud, mille kasutamine võiks olla põhjendatud laiemalt ka Eestis jne?)
41. Eesti õigusloome statistiline kuvand (õigusloome statistiline kuvand – millised on õigusloome trendid aastate lõikes (eelnõude maht, arv, probleemid), millist statistikat tehakse ja mida võiks veel teha ja mida statistika põhjal saaks õigusloome kvaliteedi kohta järeldada; kuidas teistes riikides õigusloome kohta statistikat tehakse?)

Teadustöid koos konkursi statuudis nõutavate dokumentidega saab esitada 30. maini 2014 e-posti aadressile info@just.ee.

Konkursile esitatud tööde hindamiseks kutsub justiitsministeeriumi õiguspoliitika osakond kokku komisjoni. Piisava tasemega tööde puudumisel on komisjonil õigus jätta võitja välja kuulutamata.

Autorite nõusolekul avalikustatakse parimad teadustööd justiitsministeeriumi veebilehel. Sobivuse korral on võimalus avaldada oma töö põhjal artikkel ajakirjas *Õiguskeel* või *Juridica*. Soovi korral saavad parimate teadustööde autorid tööpraktika võimaluse justiitsministeeriumis. Võimaluse korral premeeritakse parimaid teadustöid rahalise auhinnaga.